

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 4.12.2014
Sayı: 383

576

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Süleyman Soylu tarafından yazılı olarak yanıtlandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Özgür Özel

Manisa Milletvekili

13 Mayıs 2014 günü Manisa'nın Soma ilçesinde meydana gelen maden faciasında 301 madencimiz hayatını kaybetmiştir. TBMM'ye sunduğumuz Manisa'nın Soma ilçesindeki maden ocaklarında meydana gelen iş kazalarının ve yaşanan ölümlerin sorumluları ile nedenlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin 23 Ekim 2013 tarihli önergemiz, 29 Nisan 2014 tarihli TBMM oturumunda görüşülmüş; ancak reddedilmiştir. Bahsi geçen önergemizin reddinden sadece 14 gün sonra söz konusu facia yaşanmıştır. Soma'da yaşadığımız faciadan önce kurulması kabul edilmeyen Meclis Araştırma Komisyonu, facia ertesinde tekrar gündeme gelmiş ve 21 Mayıs 2014 tarihinde, yani faciadan 8 gün sonra kurulabilmiş ve Komisyon, 4 Haziran 2014'te çalışmalarına başlamıştır.

Ancak Komisyon çalışmaları devam ederken 28 Ekim 2014 tarihinde yaşadığımız Ermenek faciası aslında Soma'dan hiç ders almadığımızı da bir kez daha gün yüzüne çıkarmıştır. Manisa'nın Soma İlçesinde Meydana Gelen Maden Kazalarının Araştırılarak Alınması Gereken İş Sağlığı Ve İş Güvenliği Tedbirlerinin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu 4 Aralık 2014 tarihinde raporunu hazırlamış, rapor 680 sıra sayısıyla milletvekillerine dağıtılmıştır.

Komisyon çalışmalarına ilişkin taslak raporunu hazırlamış ve nihai raporu yazma aşamasına geçmişken, 12 Kasım 2014 tarihinde Başbakan Davutoğlu bir iş güvenliği paketi açıklamış, ancak söz konusu pakette Komisyonun önerilerine yer verilmemiştir. 24. Dönem yasama faaliyetlerinin sona ermiş ve Komisyonun hazırladığı bu rapor TBMM'de de gündeme alınmamıştır. 250 sayfalık muhalefet şerhimiz bir yana, 4 siyasi partinin hiç değilse prensipte uzlaştığı 50 sayfalık çözüm önerileri bölümü adeta çöpe atılmış, ülkemiz maden kazaları konusunda bir kez daha kaderine terk edilmiştir.

Ayrıca; büyük bir toplumsal yasin üzerine kurulan, gerek maddi gerek manevi kaynak harcadığımız, uzun mesailerle çalıştığımız, ölüm tehlikesini de göze alarak facia alanına dahi indiğimiz ve siyasi sebep ve sonuçlar kısmını yetersiz bulsak da, yerinde tespit ve çözümlere de imza attığımızı düşündüğümüz bu Raporun 26.02.2015 tarihinde TBMM tarafından ilgili Bakanlık ve kurumlara gönderilmiş olduğu da unutulmamalıdır.

576

Manisa'nın Soma İlçesinde Meydana Gelen Maden Kazalarının Araştırılarak Alınması Gereken İş Sağlığı Ve İş Güvenliği Tedbirlerinin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporunda yer alan çözüm önerilerine ilişkin olarak;

- 1- Kömür sektörüne yönelik ayrı iş sağlığı ve güvenliği kanunu çıkarılmasına ilişkin bugüne kadar yapılan çalışmalar nelerdir?**
- 2- Bugüne kadar, madencilik sektöründe denetimde çift başlılığa neden olan MİGEM ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı arasındaki yetki çakışmasını ortadan kaldıracak çalışmalar yapılmış mıdır? Yapılmış ise bu çalışmalar nelerdir?**
- 3- Madencilik sektöründe iş sağlığı ve güvenliğinin güçlendirilmesi amacıyla yönelik ayrı bir teşvik sistemi oluşturulmasına ilişkin bugüne kadar herhangi bir çalışma yapılmış mıdır? Yapılmış ise bugüne kadar yapılan çalışmalar nelerdir?**
- 4- Maden işyerlerinde iş güvenliği mühendislerinin en az birinin maden mühendisi, iş güvenliği teknik elamanlarının ise makine ya da elektrik teknikerleri olması yönünde bir çalışma yapılmış mıdır?**
- 5- İşyerlerinin yangın, iş kazaları, meslek hastalığı konularında sigorta yaptırmaları konusunda zorunluluk getirilmiş midir? Getirilmemiş ise bu konuda çalışmalara ne zaman başlanacaktır?**
- 6- İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili farklı bakanlıkların ilgili birimleri ve sosyal taraflar arasında araştırma ve inceleme sonuçları, işyerleri ile ilgili yapılan işlemler gibi bilgilerin akışının sağlanması gerekmektedir. Bu bilgi akışın koşulları ve prosedürleri ile ilgili yasal düzenlemeler yapılmış mıdır?**
- 7- İş Güvenliği uzmanına ilişkin meslek tanımında yalnızca üniversitelerin teknik bölümlerinden mezunlara yer verilmesine ilişkin bir düzenlemeye gidilmiş midir?**
- 8- Yer altı kömür madenciliğinde çalışma koşullarının her an değişmesi ve çalışma ortamının yeni oluşan tehlikelere açık olması nedeni ile işyerinde iş sağlığı ve güvenliği denetimi yapan en az bir elemanın zorunlu daimi olarak çalışması için çalışma yapılmış mıdır?**

576

- 9- Denetim elemanlarının tarafsız ve bağımsız olarak görevlerini yapabilmeleri ve yetkilerini kullanabilmeleri için denetim elemanlarının maaşlarının işveren tarafından ödenmemesi, bunun yerine **denetim elemanlarının maaşlarının işverenlerin oluşturacağı ortak bir fondan devlet tarafından ödenmesi yönünde bir çalışma yapılmış mıdır?**
- 10-İş güvenliği uzmanları, işyeri hekimleri ve teknik nezaretçilere yönelik mesleki mesuliyet sigortaları oluşturulmuş mudur?
- 11-İş güvenliği uzmanlarının ve işyeri hekimlerinin mesleki olarak örgütlenebilmeleri için gerekli yasal düzenlemeler yapılmış mıdır?
- 12-Hayati bir tedbir olmak ile birlikte aynı zamanda bir iç kontrol mekanizması olan çalışanların çalışmaktan kaçınma hakkının çalışanlar tarafından 'iş kaygısı' olmadan kullanılabilmeleri için özellikle **kömür havzalarında farklı iş sahaları oluşturularak istihdam yaratılması için neler yapılmıştır?**
- 13-İşveren tarafından madende çalışanlara hayat sigortası yapılması sağlanmış mıdır?
- 14-Sendikaların işyerlerindeki iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili görevleri, yorumlara mahal vermeyecek şekilde Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nda açık olarak düzenlenmiş midir?
- 15-Sendikalarında işyerlerindeki iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili sorun ve gelişmeleri takip etmek ve konuya etkin bir şekilde müdahil olabilmeleri için **Sendikalarda, ayrı bir iş sağlığı ve güvenliği birimi oluşturması için ne gibi çalışmalar yapılmıştır?**
- 16-Farklı sendikaların etkinliğinin ve temsilinin artırılması, çalışanların sendikalarını seçmekte daha özgür olabilmeleri için 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 41. Maddesi'ne atıf yapan aynı kanunun EK Madde 1'i yeniden ele alınarak bu yönde bir iyileştirme yapılmış mıdır?
- 17-Müfettişlik güvencesi, teftiş ve inceleme görevinin her türlü baskıdan uzak olarak yerine getirmesi amacını güder, bu nedenle müfettişe sağlanmış bir ayrıcalık değil, görevin gereğidir. Bu sebepten **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Yönetmeliği'nde düzenlenmiş olan müfettişlik güvencesinin Kanun'da yer alması sağlanmış mıdır?**
- 18-Mevzuatımızda zorunlu kılınan ATEX gibi "yeterlilik sertifikasına" sahip ekipmanların üretimi ile bakım, onarım, kalibrasyon ve testlerini yapabilecek

akredite firmaların kurulmasına devlet tarafından destek verilmesine ilişkin hangi çalışmalar yapılmıştır?

19-Mevcut uygulamada, "yeterlilik sertifikasına" sahip ürünler hariç diğer ürünlerin kullanılması yasaktır. Ancak bu ürünlerin birçoğunun, özellikle Çin standardında olan "MA" standardındaki ürünlerin ucuz olmasından dolayı ithalatının yapılarak iç piyasada satışının ve kullanımının yaygın olduğu görülmektedir. ATEX dışı, yeterlilik sertifikasına sahip olmayan ürünlerin ülkeye girişlerinin durdurulmasına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile koordinasyon içinde hangi çalışmalar yürütülmektedir?

20-Kömür havzalarında, iş hijyeni ölçüm, test ve analizlerini yapacak akredite firmaların kurulmasına yönelik teşvikler sağlanmış mıdır?

21-İş sağlığı ve güvenliği konusunda devlet desteğinin artırılmasına ilişkin hangi çalışmalar yapılmıştır?

22-İş Sağlığı ve Güvenliği konusunda "Sorumluluk Yetkisi - Duty of Care" kültürünün oluşması ve zincirin her bir halkasının güçlü olması için sürekli eğitim ve denetim sağlanması için neler yapılmıştır?

23-Yeraltı işçileri başta olmak üzere tüm maden işçilerinin, İŞKUR eğitim programlarında üretim yöntemleri ve iş güvenliği uygulamalı eğitimlerine tabi tutulup madenci sertifikası verilmesi için adım atılmış mıdır?

24-Soma faciası ile birlikte gün yüzüne çıkan "Dayıbaşı" sisteminin sona erdirilmesi için hangi çalışmalar yapılmıştır?

25-Mevcut çalışanlara bir aylık uygulamalı meslek geliştirme programı sonucu madenci sertifikası verilmesine ilişkin somut bir adım atılmış mıdır?

26-Madende çalışmak isteyen fakat hiç madencilik tecrübesi olmayanların iki aylık uygulamalı meslek edindirme ve geliştirme programına tabi tutulmaları ve program sonunda madenci sertifikası verilmesine ilişkin çalışma yapılmış mıdır?

27-Mevcut çalışanlar veya geçmişte madende çalıştığını belgeleyenlerden mezuniyet şartı aranmaması, ancak madende hiç çalışmamış ve madende ilk kez işe girmek isteyenlerden en az lise ve meslek liseleri mezunu olma şartı aranması için düzenlemeye gidilmiş midir?

28-İŞKUR tarafından madenci sertifikası programına katılımı teşvik etmek üzere, madende çalışıp çalışmadığına bakılmaksızın, katılımcıların tamamına eğitim programı boyunca günlük kursiyer cep harçlığı, iş kazası ve meslek hastalıkları primi, genel sağlık sigortası primi ödenmesi için harekete geçilmiş midir?

576

29-İş sağlığı ve güvenliği eğitimine ilişkin Milli Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve ilgili bakanlıklar ile YÖK'ün işbirliğinde herhangi bir planlama yapılmış mıdır?

30-İş sağlığı ve güvenliği derslerinin ana okuldan itibaren milli eğitimin müfredatında yer alması için harekete geçilmiş midir?

31-İşverenlerin de sektördeki her bir çalışan gibi sektörün tehlikeleri ve riskleri ile güvenli ve sağlıklı çalışma şartları ve koşulları hakkında bilgi sahibi olması gerekir. **Bu sebepten işverenlerin ve temsilcilerinin her birinin madencilik faaliyetlerinde bulunabilmesi için, iş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldığına dair bir sertifikaya sahip olması yönünde bir ön koşul getirilmiştir?**

32-Yer altı kömür sektöründe çalışanlara verilmesi gereken iş sağlığı ve güvenliği eğitimi; genel iş sağlığı ve güvenliği konularının yanı sıra yer altı kömür madenciliğine özel olarak düzenlenmiş konuları da içermelidir. **İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimine ilişkin tüm detaylar mevzuatta yer altı kömür madenciliği özelinde yeniden düzenlenmiş midir?**

33-Mevcut durumda mesleki eğitim veren kurumların eğitici kadrolarının yeterli düzeye çıkartılması ve **kursların özellikle maden havzalarında yaygınlaştırılması için neler yapılmıştır?**

34-Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından yer altı kömür madenciliğindeki her bir mesleğin tanımı yapılmış ve standartları hazırlanmış mıdır?

35-Mesleki eğitimlerin yer altı kömür madenciliğindeki her bir meslek dalına özel olarak düzenlenmesi ve **çalışanların yalnızca aldıkları eğitimdeki mesleğe uygun olarak sertifika almaları için herhangi bir adım atılmış mıdır?**

36-32 saatlik bir eğitim süresinde yer altı kömür madenciliği gibi yüksek riskli ve zor bir sektördeki herhangi bir dalda meslek edinilmesi mümkün değildir. Hazırlanacak/hazırlanmış standartta, her mesleğe göre alınması gereken eğitim süreleri ayrıca belirlenmiş midir?

37-Mesleki eğitimlerin teorik eğitimin yanında sahada uygulamalı olarak verilmesi ve bu eğitimlerin de birkaç saatlik genel kültür oluşturacak eğitimler şeklinde değil, bir çalışanın meslek edinecek yeterliliğe ulaşmasını sağlayacak şeklinde olması için harekete geçilmiş midir?

38-Mesleki eğitim alan çalışanların, mesleki eğitim sertifikalarını almadan önce mesleki yeterlilik standardında belirlenecek sürelerde, meslekte deneyimli çalışanların yanında staj görmeleri zorunlu hale getirilmiş midir?

576

39-Herhangi bir meslek dalına ait mesleki eğitim sertifikası olan, ancak o meslekten belli bir süre ayrı kalmış olan çalışanların yenileme eğitimi alması için çalışmalar yapılmış mıdır?

40-Diğer destek elemanların eğitimlerinden ayrı olarak tahlisiye elemanlarının eğitimine ilişkin; seçim kriterlerinden, kondisyon çalışmalarına, tahlisiye ekipmanları ile tatbikatlarına kadar, eğitimlerin süreleri ve bu eğitimlerin yıl içinde hangi sıklık ve periyotlarda olacağı da belirtilecek şekilde **tahlisiye çalışmaları için ayrı bir mevzuat oluşturulmuş mudur?**

41-Mevzuatta çalışan temsilcilerinin eğitimlerinin usul ve esaslarına ilişkin düzenlemelere gidilmiş ve verilecek eğitim konuları içerisinde raporlama, harita okuma ve iş sağlığı ve güvenliği dokümanlarını değerlendirmesi gibi konuların da yer alması sağlanmış mıdır?

42-Bakanlığınız ve YÖK işbirliğinde; Üniversitelerin her yılında kademeli olarak, temel mühendislik eğitimin alındığı ilk iki yılda ise tüm sektörleri kapsayan, 3. ve 4. sınıflarda ise maden işyerlerine özgü, **iş sağlığı ve güvenliği eğitimi dersinin zorunlu olması sağlanmış mıdır?**

43-İşyerlerinde hayati önem taşımasından dolayı, iş güvenliği uzmanlığının bir istihdam kapısı olarak düşünülmekten çıkarılıp bu işin, işi ve iş güvenliğini bilen kişiler tarafından yapılan bir meslek haline getirilmesi için **“iş güvenliği uzmanlığı” yerine “iş güvenliği Mühendisliği” sistemi, “iş güvenliği teknik elemanı” tanımları getirilmiş ve her ikisinin de görev, yetki, yükümlülük ve sorumlulukları ayrı ayrı düzenlenmiş midir?**

44-Mevcut durumdaki gibi iş güvenliği uzmanlarının her sektörde görev alabilmeleri yerine, aldıkları mühendislik formasyonuna göre çalışabilecekleri iş kolları belirlenmiş midir?

45-İş güvenliği uzmanı adaylarının mevcut durumda almaları gereken eğitimler çerçevesinde öngörülen 40 saatlik staj süresinin artırılması sağlanmış ve **stajların gerçekten yapılıp yapılmadığına ilişkin denetimler artırılmış mıdır?**

46-MİGEM’de denetim yapan elemanların iş sağlığı ve güvenliği, mevzuat bilgisi ve denetimlerin usul ve esasları ile ilgili teorik ve uygulamalı eğitimler alması sağlanmış mıdır?

47-Maden teftişlerinde yer alacak iş müfettişi yardımcılarının eğitiminin yaklaşık 2 yıllık uygulama dönemlerinin çoğunluğun yer altı kömür teftişlerinde geçecek şekilde planlaması yapılmış mıdır?

576

48-Uzun vadede Amerika'da olduğu gibi maden teftişi yapacak **iş müfettişlerinin yetiştirilmesi için ayrı bir akademi kurulması yönünde çalışmalara başlanmış mıdır?**

49-Maden işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili en az 5 yıllık iş deneyimine sahip ve 35 yaşını aşmış kişilerin müfettiş yardımcılığı sınavına girebilmeleri için KPSS yerine ayrı bir sınav sistemi oluşturulmuş mudur?

50-Yer altı kömür madenciliğinde gelişmiş ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de, sürekli olarak iş sağlığı ve güvenliği konusunda araştırma ve geliştirme yapacak, meydana gelen kazalar sonrasında kazaların sebeplerini de araştırarak, araştırmalar neticesinde elde edilen verilere göre, kazaların tekrarlanmaması için gerekli önlemlerin belirlenmesi ve yeni teknolojilerin geliştirilmesi için de çalışmalar yürütecek bir **İş Sağlığı ve Güvenliği Ar-Ge birimi oluşturulması için harekete geçilmiş midir?**

51-Toplumun tüm kesimlerinde iş sağlığı güvenliği kültürünün oluşması için, bireylerin günlük yaşamlarında devamlı olarak iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin uyarılar ile duyarlı hale getirilmesi için hangi çalışmalar yapılmıştır?

52-Yer altı kömür madenciliğinde iş kazası, meslek hastalığı ve iş sağlığı ve güvenliği yönünden yapılan teftiş raporlarına itirazlar gibi incelenmesinde teknik alt yapı gerektiren davalar için **özel ihtisas mahkemelerinin kurulması için harekete geçilmiş midir?**

53-Yer altı kömür madenciliğinin yapıldığı kömür havzalarında, ulaşım süreleri göz önünde bulundurularak belirlenecek uygun yerlerde, gerekli donanım ve kadroya sahip **yanık hastaneleri kurulmuş mudur?** Kurulmuş ise hangi bölgelerde kurulmuştur?

54-Yanık hastaneleri kurulmamış ise, yanık hastaneleri kuruluncaya kadar mevcut hastanelerde yanık ünitelerin kurulması sağlanmış mıdır? Bunlar hangileridir?

55-Şeffaflığın sağlanması ve araştırma yapmak isteyenlere güvenilir veri kaynağı olması için; maden işyerlerine ait üretim, iş kazaları, meslek hastalıkları, ramak kalalar, iş kazaları sonucu müfettişlerin hazırladığı raporlar gibi sektörün performansını gösteren verilerin aktarıldığı kamuoyuna açık bir portal halinde bir **madencilik iş sağlığı ve güvenliği veri bankası** oluşturulmuş mudur?

56-Devlet eliyle yapılacak denetimlerde müfettişlerin teftişlerden önce, işyeri hakkında ön çalışma yaparak işyeri ile ilgili riskleri belirleyip teftişlerin risk odaklı yapılması ve etkinliğinin artırılabilmesi için; maden işyerlerinin sağlık güvenlik dokümanları, risk değerlendirmeleri, acil durum planları, çalışanların eğitim ve

576

sağlık raporları, işyerinin imalat, havalandırma planları, işyerlerinde sağlık ve güvenlik ile ilgili yapılan her türlü hesaplamalar vb. dokümanların müfettişler tarafından ulaşılabilecek **ortak bir veri portalında** toplanması sağlanmış mıdır?